

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Факультет обліку, фінансів та підприємницької діяльності

Присвячується
130-річчю НУХТ

Всеукраїнська
науково-практична
конференція

**«Актуальні проблеми
економічного та соціального
розвитку підприємств
харчової промисловості»**

24 — 25 квітня 2014 рік

КИЇВ НУХТ 2014

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

Л.В. Шірінян, канд. екон. наук, доцент
Національний університет харчових технологій

З розвитком страхового ринку, збільшенням обсягів страхових операцій, насамперед зі страхування життя, збільшенням розміру страхових резервів та власних коштів страховика зростає роль страхового ринку в інвестиційному процесі країни. Обсяг резервів і термін, на який вони розміщуються, здатні перетворити страхові компанії на найпотужніші фінансово-кредитні інститути. Саме тому актуальним є підвищення ефективності фінансового регулювання інвестиційної діяльності страховиків.

З метою інвестування страхові компанії можуть використовувати:

1. Власний капітал, за рахунок якого формуються матеріальні, нематеріальні та фінансові активи. Інвестування таких коштів в Україні законодавчо не регламентується і здійснюється компанією на власний розсуд. Виняток становлять фінансові вкладення у корпоративні права [1].

2. Кошти страхових резервів, інвестування яких регламентується законодавчо. Розміщення страхових резервів має проводитись страховиками на умовах, безпечності, прибутковості, ліквідності та диверсифікованості. Крім того, забороняється використання коштів страхових резервів для укладання договорів позики (кредитних договорів) з фізичними та юридичними особами.

Система державного фінансового регулювання до 2007 року встановлювала кількісні обмеження для категорій дозволених активів «non-life» страховиків — у відсотках до обсягів наявних страхових резервів. Для «life» страховиків кількісні обмеження встановлюються дотепер [2].

Аналізуючи структуру активів «non-life» і «life» страховиків, необхідно зазначити, що понад половини розмірів страхових резервів припадає на короткострокові депозити (більше 40 % у 2012 році) й грошові кошти на поточних рахунках (15,8 % у 2012 році). Причому частка інвестицій у банківські вклади і коштів на поточних рахунках за останні п'ять років щороку зростає [3]. Це зумовлено потребою мати готівкові гроші на будь-яку дату для забезпечення виконання зобов'язань перед страхувальниками. З іншого боку, перевантаження коштами на поточних рахунках не дає можливості розвиватися фондовому ринку в повному обсязі.

Частка вкладів у банківські метали «non-life» страховиками є незначною і в середньому за останнє десятиліття становить 0,4 % загального розміру технічних резервів. Частка інвестицій таких компаній у акції, облігації є значною (більше 8 %), але потенціал фондового ринку страховими компаніями використовується ще не в повній мірі. Загалом

портфель акцій страхових компаній є різномірний за складом, якістю емітентів та рівнем диверсифікації [4].

Інвестиції у цінні папери, що емітуються державою, залишалися до 2008 року на низькому рівні, у 2011 – 2012 роках спостерігається по-звавлення для «non-life» страховиків і значний стрибок для «life» страховиків (до 40 %).

На ринку нерухомості «non-life» страховики не виявляють високої активності як інвестори. Частка інвестицій, яка припадає на нерухоме майно є незначною і оцінюється на рівні 7%. Певне зростання вкладень у нерухомість останніми роками пояснюється її подорожчанням.

Щодо інвестицій в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України, то слід зазначити, що страхові компанії дуже мало інвестують у реальний сектор економіки: частка таких інвестицій в середньому становить близько 0,3% загального розміру технічних резервів, середній обсяг таких інвестицій за останнє десятиліття становить 0,35 % загального розміру резервів із страхування життя [3].

Проведений аналіз свідчить про незбалансованість структури активів, якими представлено кошти страхових резервів. Страховики надають перевагу розміщенню своїх резервів в надійні, але малодохідні фінансові інструменти.

На нашу думку, для ефективного фінансового регулювання інвестиційної діяльності страховиків і розвитку фондовому ринку існує потреба у таких кроках:

- ◆ стимулювання інвестиційної діяльності шляхом підвищення прибутковості і високих гарантій інвестування коштів резервів у цінні папери, що емітуються державою, облігації місцевих позик, акції та облігації іноземних емітентів та цінні папери іноземних держав, довгострокове фінансування (кредитування) житлового будівництва.

- ◆ включення до складу активів, які дозволені для представлення коштів страхових резервів, похідних цінних паперів;

- ◆ визначення оптимального співвідношення між депозитами, акціями, облігаціями та цінними паперами, що емітуються державою, яке забезпечить високу дохідність страховиків і максимальний обсяг інвестування.

- ◆ порушення питання щодо розробки нових та вдосконалення чинних методик управління активами, якими представлено кошти страхових резервів;

- ◆ вдосконалення нормативів формування коштів страхових резервів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Про страхування*: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

2. *Про затвердження Правил розміщення страхових резервів із страхування життя*: Розпорядження Держфінпослуг України №2875 від 26.11.2004. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1626-04>.

3. *Шірінян Л. В.* Економіко-правовий аналіз діяльності страховиків на страховому ринку України / Л.В. Шірінян // Наукові праці НДФІ — 2013. — №4(65). — С. 106 – 116.

4. *Яворська Т.В.* Державне регулювання страхового підприємництва в Україні: монографія / Т.В. Яворська. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. — 420 с.